Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"26" 12 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: Biznesin idarə edilməsi - MBA (Ərzaq sahəsi üzrə)
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:
Fənnin adı: S/f (Aqrar-sənaye kompleksində biznes planlaşdırılması) (Fənn müəllimi tərəfindən tərtib olunmuş 07 yanvar 2024-cü il tarixli 07 saylı protokolu ilə təsdiq edilən işçi tədris proqramı).
Kodu: SMO 603
Tədris ili: 2023/2024 Semestr: II
Tədris yükü: Cəmi: 30 saat (30 saat məşğələ)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 7 kredit
Auditoriya №:
Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:
Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n.,dosent
Məsləhət günləri və saatı: III-V gün saat 16^{00}-17^{00}
E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:
1. Eldar Quliyev. Aqrar iqtisadiyyat. Ali məktəb tələbələri üçün dərslik. Bakı, 2015, "Kooperasiya" nəşriyyatı, 320 səh.
2. Hacıyev Y. Aqrar sənaye kompleksinin iqtisadiyyatı. Bakı, 2006.
3. Biznes plan. Mərhələləri və hazırlanma prosesi. Bakı, 2021
4. Biznes planların hazirlanması üzrə metodik tövsiyələr. Bakı, 2009
5. Как составить Бизнес-план. Эдвард Блэквелл. Инфра-М. Москва, 1996. 159 стр.
6. В.М.Попов ,С.И.Ляпунов. Визнес-планирование:анализ ощибок, рисков, конфиликтов. М.: КноРус,2003 с.448
7. «Бизнес-планирование»Э.А.Уткин, Б.Котляр, В.Рапопорт М.:2011,с.320
8. С.И. Ляпунова, С.Г. Млодика Бизнес-планирование: Учебник для вузов/ Под ред. В.М Попова,М.: Финансы и статистика, 2012.
9. Головань, С.И. Бизнес-планирование / С.И. Головань – М.: Феникс, 2009..

Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənninin tədrisi vacib deyildir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Son illər Azərbaycan özünün inkişaf sürətinə görə dünyanın aparıcı ölkələrindən biri olaraq, sahibkarlığın inkişafı sahəsində ciddi addımlar atmışdır. Ölkədə sahibkarlığın inkişafı üçün yaradılmış əlverişli şərait, qeyri-neft sektorunun ildən-ilə daha böyük artım sürəti ilə inkişaf etməsinə səbəb olmuşdur. Ölkəmizdə özəl sektorun daha sürətlə inkişafına mane olan bir sıra amillər də vardır. Belə amillərdən biri də sahibkarların müasir biznes texnologiyalarına yiyələnməsində fəallıq göstərməməyi və idarəetmə sistemləri haqqında məlumatlarının az olmasıdır. Bu problem nəinki Azərbaycanda, eləcə də inkişaf etmiş ölkələrdə də mövcud olan bir məsələdir. Hər il dünyada milyonlarla yeni şirkətlər yaradılır. Statistik məlumatlara əsasən 10 ildən sonra bu şirkətlərin yalnız 3- 5%-i fəaliyyətini davam etdirə bilir. Şirkətlərin böyük əksəriyyətinin bağlanmasının əsas səbəbləri kimi, biznesin düzgün planlaşdırmamağı, bazarın lazımi qaydada öyrənilməməyi, idarəetmə sistemlərinin tətbiq olunmamağı və s. göstərilir. ASK-da mövcud və ya yeni yaranan biznesin lazımi istiqamətdə düzgün inkişaf etdirilməsi üçün tələb olunan vacib alətlərdən biri də planlaşdırma və ya Biznes-planın tərtib olunmasıdır. Biznes-plan, biznesin mövcud olmasına və ya yeni yaradılmasına baxmayaraq, həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ideyanı qabaqcadan planlaşdırmağa, daha doğrusu, ideyanın təyinatını müəyyənləşdirməyə, biznes mühitini araşdırmağa, mövqeyini təyin etməyə, inkişafını proqnozlaşdırmağa, üstün və çatışmayan cəhətlərini dərindən öyrənməyə və s. şərait yaradır. Bu mənada, Biznes-plan ASK-nın fəaliyyətinin uzunmüddətli və dayanıqlı inkişafını təmin etmək üçün vacib alətlərdən hesab edilir
Fənnin məqsəd və vəzifələri aşağıdakılardır:

Scanned with CamScanner

Magistrlərə
- Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyəti, xüsusiyyətləri və onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafında yerini öyrənmək;
- Azərbaycanın Aqrar Sənaye Kompleksi (ASK) haqqında biliklər əldə etmək;
- Azərbaycanda ASK qarşısında mühüm və təxirəsalınmaz tədbirlərin əsaslarını elmi cəhətdən dərk etmək;
- Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi və aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin nəzəri əsaslarını öyrənmək;
- Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti və əsas növlərinin təsnifatı və investisiya layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətlərini öyrənmək;
- Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin təsnifatı və biznes konsepsiyasının işlənib hazırlanmasını öyrənmək və s.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı, 20 % -dən artıq olduğu halda magistr həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Magistrlərin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı magistr semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:
-10 bal-Magistr keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
-9 bal-Magistr keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir;
-8 bal-Magistr cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
-7 bal-Magistr keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandıra bilmir;
-6 bal-Magistrin cavabı əsasən düzgündür;
-5 bal-Magistrin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
-4 bal-Magistrin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
-3 bal-Magistrin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandıra bilmir;
-1-2 bal-Magistrin mövzudan qismən xəbəri var;
-0 bal-suala cavab yoxdur.
Magistrin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə Magistrin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Magistr Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək.

X. Təqvim mövzu planı: Məşğələ 30 saat. Cəmi 30 saat

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Məşğələ Saat	Tarix
1	2	3	4
	Məşğələ mövzuları		
1	**Mövzu 1. Fənnin predmeti, məqsədi və vəzifələri** Plan: - Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyəti, xüsusiyyətləri və onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafında yeri - Azərbaycanın Aqrar Sənaye Kompleksi (ASK) - Azərbaycanda ASK qarşısında mühüm və təxirəsalınmaz tədbirlər - Kənd təsərrüfatı aqrar sənaye kompleksinin aparıcı sahəsi kimi - Kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətləri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	

Scanned with CamScanner

2	**Mövzu: Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi və aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsi** Plan: 1. Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi 2. Aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin məqsədi və metodları 3. Ərzaq təhlükəsizliyi və ekoloji təmiz məhsul istehsalı 4. Torpaq-istehsal vasitəsi kimi və kənd təsərrüfatında torpaqlardan istifadənin xüsusiyyətləri 5. Torpaqlardan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi yolları 6. Azərbaycanda ixtisaslaşma dərəcəsinə görə kənd təsərrüfatı rayonları və ixtisaslaşmış sahələr Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	
3	**Mövzu: Aqrar sahədə istehsalın səmərəliliyinin artırılması** Plan: 1. Kənd təsərrüfatında iqtisadi səmərəliliyin mahiyyəti və növləri 2. Aqrar sahədə iqtisadi səmərəliliyin qiymətləndirilməsi 3. Kənd təsərrüfatında istehsalında innovasiyaların tətbiqi və onun səmərəliliyinin yüksəldilməsi istiqamətləri 4. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının təhlili 5. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində ASK-da əmtəəlik məhsul səviyyəsinin yüksəldilməsinin əsas istiqamətləri 6. Aqrar sektorda məhsullarının istehsalı və emalı onların səviyyəsində zəif və güclü tərəflər Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	
4	**Mövzu. Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti və əsas növlərinin təsnifatı və investisiya layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətləri** Plan 1. Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti 2. Biznes plan, onun əsas vəzifəsi və biznes planda xülasə 3. Biznes planda məhsulun və bazarın təhlili 4. Biznes planda potensial alıcıların xüsusiyyətləri, istehsal planı, təqdimat planı, təşkilat və maliyyə planı 5. Biznes-planın əsas növlərinin təsnifatı 6. ASK-da strateji planlaşdırma alətləri və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin biznes planları tərtibində nəzərə alınacaq xüsusiyyətlər 7. Aqrar-sənaye kompleksində investisiya layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətləri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	
5	**Mövzu. Aqrar sənaye kompleksində istehsal biznesinin strateji planlaşdırılması** Plan. 1. Strateji planlaşdırmanın mahiyyəti və məzmunu 2. Strateji planlaşdırma konsepsiyaları və modelləri 3. Strateji planlaşdırmanın mərhələləri 4. Strateji planın əsas elementləri və onların formalaşması Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	
6	**Mövzu. Aqrar sənaye komleksinə aid kiçik biznes müəssisələrinin biznes planlaşdırılması** **Plan:** 1. Kiçik biznes müəssisələrinin strategiyasından asılı olaraq onun biznes-planının əsas məqsəd və vəzifələri 2. Kiçik biznesdə biznes plan və onun hazırlanmasına qoyulan tələblər 3. Kiçik biznes müəssisələrində biznes planın strukturu və onun əsas bölmələri 4. Kiçik biznes müəssisələrində biznes planın işlənib hazırlanması Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	4	
7	**Mövzu: Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin təsnifatı və biznes konsepsiyasının işlənib hazırlanması** Plan: 1. Müəssisə sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkilati forması kimi 2. Hüquqi şəxs anlayışı 3. Müəssisələrin təsnifatı 4. Müəssisələrin birləşməsi 5. Aqrar sənaye komleksində biznesin sferası və məqsədinin seçilməsi 6. Aqrar sənaye komleksində biznesin inkişaf strategiyası 7. Aqrar sənaye komleksində biznesin təşkili mərhələləri və onların məzmunu 8. Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin işinin təşkili	4	

Scanned with CamScanner

	Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]		
8	**Mövzu. Aqrar-sənaye kompleksinin sahələri və müstəqillik dövründə Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı** Plan: 1. Aqrar-sənaye kompleksinin əsas sahələri 2. Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan iqtisadiyyatının kənd təsərrüfatının inkişafı 3. Kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafına dövlət dəstəyi 4. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər 5. Regionlarda dövlət və özəl maliyyə partnyorluğu əsasında yaradılan aqrar biznesin sürətli inkişafının sosial-iqtisadi əhəmiyyəti Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-9]	2	
X	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:
Magistrantlardan aşağıda qeyd edilənlər tələb olunur:
- Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyəti, xüsusiyyətləri və onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafında yeri ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətləri ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin məqsədi və metodları ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Aqrar sənaye komleksində biznesin sferası və məqsədinin seçilməsi ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin işinin təşkili ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti, əsas vəzifəsi ilə bağlı biliklər əldə etmək və s.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:
Magistrantlar
- Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyətini dərk edir və xüsusiyyətlərini bilir;
- Kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətlərini öyrənir;
- Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi ilə bağlı biliklər əldə edir;
- Aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin məqsədi və metodları ilə bağlı biliklər əldə edir;
- Aqrar sənaye komleksində biznesin sferası və məqsədinin seçilməsi ilə bağlı biliklər əldə edir;
- Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin işinin təşkili ilə bağlı biliklər əldə edir;
- Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti, əsas vəzifəsi ilə bağlı biliklər əldə edir və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollekvium sualları:

I Kollekvium sualları:

1. Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyəti, xüsusiyyətləri və onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafında yeri
2. Azərbaycanın Aqrar Sənaye Kompleksi (ASK)
3. Azərbaycanda ASK qarşısında mühüm və təxirəsalınmaz tədbirlər
4. Kənd təsərrüfatı aqrar sənaye kompleksinin aparıcı sahəsi kimi
5. Kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətləri
6. Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi
7. Aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin məqsədi və metodları
8. Ərzaq təhlükəsizliyi və ekoloji təmiz məhsul istehsalı
9. Torpaq-istehsal vasitəsi kimi və kənd təsərrüfatında torpaqlardan istifadənin xüsusiyyətləri
10. Torpaqlardan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi yolları

II Kollekvium sualları:

1. Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti
2. Biznes plan, onun əsas vəzifəsi və biznes planda xülasə
3. Biznes planda məhsulun və bazarın təhlili
4. Biznes-planın əsas növlərinin təsnifatı
5. ASK-da strateji planlaşdırma alətləri və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin biznes planları tərtibində nəzərə alınacaq xüsusiyyətlər
6. Aqrar-sənaye kompleksində investisiya layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətləri
7. Strateji planlaşdırmanın mahiyyəti və məzmunu
8. Kiçik biznes müəssisələrinin strategiyasından asılı olaraq onun biznes-planının əsas məqsəd və vəzifələri
9. Kiçik biznesdə biznes plan və onun hazırlanmasına qoyulan tələblər
10. Kiçik biznes müəssisələrində biznes planın strukturu və onun əsas bölmələri

Scanned with CamScanner

XV. **Fənn üzrə imtahan sualları:**

1. Aqrar sənaye kompleksinin mahiyyəti, xüsusiyyətləri və onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafında yeri
2. Azərbaycanın Aqrar Sənaye Kompleksi (ASK)
3. Azərbaycanda ASK qarşısında mühüm və təxirəsalınmaz tədbirlər
4. Kənd təsərrüfatı aqrar sənaye kompleksinin aparıcı sahəsi kimi
5. Kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətləri
6. Aqrar-sənaye kompleksinin tərkibi
7. Aqrar-sənaye istehsalının dövlət tənzimlənməsinin məqsədi və metodları
8. Ərzaq təhlükəsizliyi və ekoloji təmiz məhsul istehsalı
9. Torpaq-istehsal vasitəsi kimi və kənd təsərrüfatında torpaqlardan istifadənin xüsusiyyətləri
10. Torpaqlardan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi yolları
11. Azərbaycanda ixtisaslaşma dərəcəsinə görə kənd təsərrüfatı rayonları və ixtisaslaşmış sahələr
12. Kənd təsərrüfatında iqtisadi səmərəliliyin mahiyyəti və növləri
13. Aqrar sahədə iqtisadi səmərəliliyin qiymətləndirilməsi
14. Kənd təsərrüfatında istehsalında innovasiyaların tətbiqi və onun səmərəliliyinin yüksəldilməsi istiqamətləri
15. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının təhlili
16. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində ASK-da əmtəəlik məhsul səviyyəsinin yüksəldilməsinin əsas istiqamətləri
17. Aqrar sektorda məhsullarının istehsalı və emalı onların səviyyəsində zəif və güclü tərəflər
18. Aqrar-sənaye kompleksində biznesin planlaşdırılmasının mahiyyəti
19. Biznes plan, onun əsas vəzifəsi və biznes planda xülasə
20. Biznes planda məhsulun və bazarın təhlili
21. Biznes planda potensial alıcıların xüsusiyyətləri, istehsal planı, təqdimat planı, təşkilat və maliyyə planı
22. Biznes-planın əsas növlərinin təsnifatı
23. ASK-da strateji planlaşdırma alətləri və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin biznes planları tərtibində nəzərə alınacaq xüsusiyyətlər
24. Aqrar-sənaye kompleksində investisiya layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətləri
25. Strateji planlaşdırmanın mahiyyəti və məzmunu
26. Strateji planlaşdırma konsepsiyaları və modelləri
27. Strateji planlaşdırmanın mərhələləri
28. Strateji planın əsas elementləri və onların formalaşması
29. Kiçik biznes müəssisələrinin strategiyasından asılı olaraq onun biznes-planının əsas məqsəd və vəzifələri
30. Kiçik biznesdə biznes plan və onun hazırlanmasına qoyulan tələblər
31. Kiçik biznes müəssisələrində biznes planın strukturu və onun əsas bölmələri
32. Kiçik biznes müəssisələrində biznes planın işlənib hazırlanması
33. Müəssisə sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkilati forması kimi
34. Hüquqi şəxs anlayışı
35. Müəssisələrin təsnifatı
36. Müəssisələrin birləşməsi
37. Aqrar sənaye komleksində biznesin sferası və məqsədinin seçilməsi
38. Aqrar sənaye komleksində biznesin inkişaf strategiyası
39. Aqrar sənaye komleksində biznesin təşkili mərhələləri və onların məzmunu
40. Aqrar sənaye komleksində müəssisələrin işinin təşkili
41. Aqrar-sənaye kompleksinin əsas sahələri
42. Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan iqtisadiyyatının kənd təsərrüfatının inkişafı
43. Kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafına dövlət dəstəyi
44. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər
45. Regionlarda dövlət və özəl maliyyə partnyorluğu əsasında yaradılan aqrar biznesin sürətli inkişafının sosial-iqtisadi əhəmiyyəti

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının 25 yanvar 2024-cü il (07 saylı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri: [signature] dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi: [signature] dos. Əlixan Bədəlov

Scanned with CamScanner